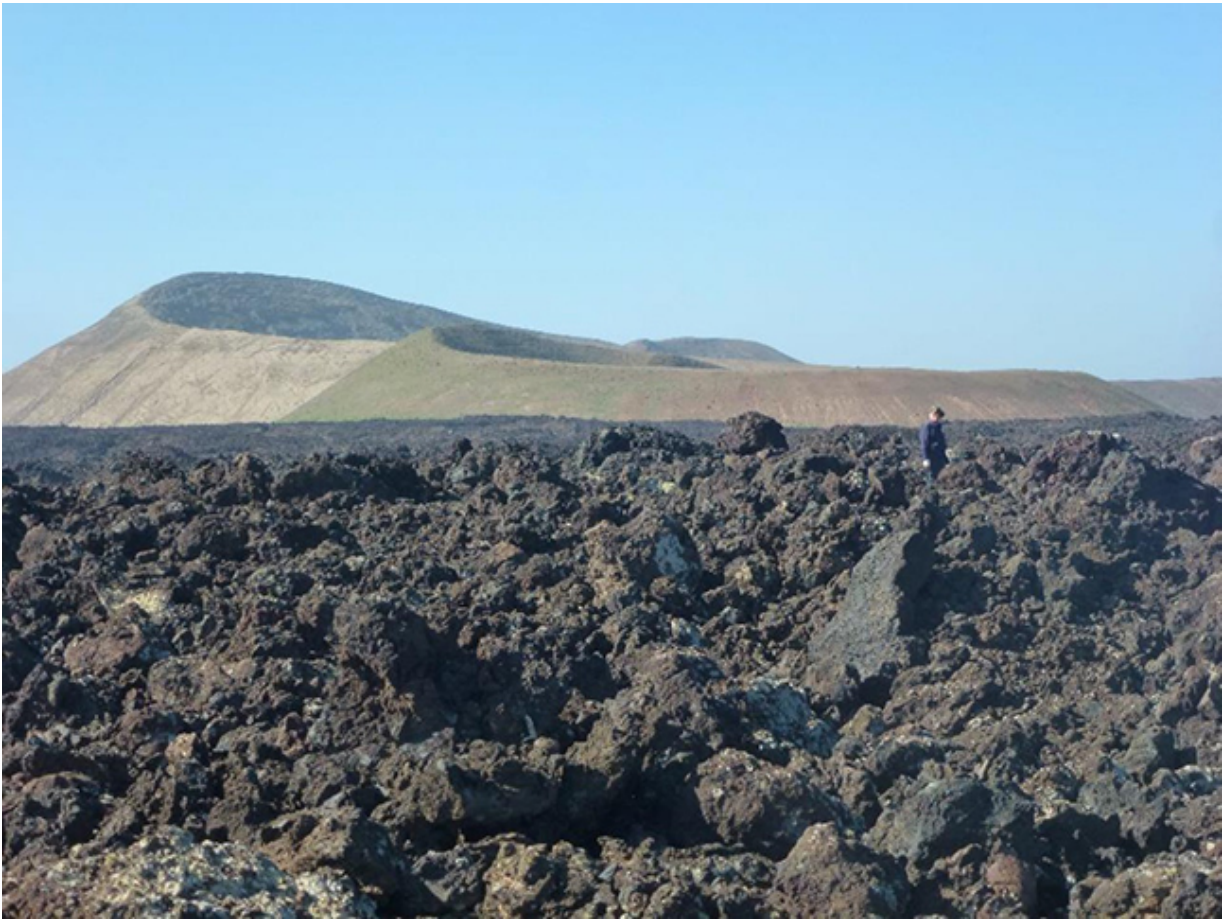

Else Byskov

FOD PÅ
SPANIEN

Øen Lanzarote er dækket af lava på $\frac{1}{4}$ af sit areal

Af samme forfatter:

Spirituelle bøger:

“Døden er en illusion”, (BOD, DK 2011)

“Death Is an Illusion” (Paragon House Publishers, USA 2002)

“Der Tod Ist eine Illusion” (Martinus Verlag, Germany 2006 og BOD, De 2014)

“La Muerte Es Una Ilusión” (Corona Borealis, Spanien 2011)

“Loven for tiltrækning” (Kosmologisk Information, DK 2008 og BOD, DK 2011)

“The Art of Attraction” (Create Space, USA 2011)

“The Beginning Is Near” (Create Space, USA 2016)

“Ti nye måder at se verden på - På forkant af et nyt verdensbillede” (BOD, DK 2010)

“The Undiscovered Country - A Non-religious Look at Life after Death” (Create Space, USA 2010)

“Ægteskabets Nedtur - det store opbrud I vores seksual- og samlivsstruktur” BOD, DK, 2015.

“The Downfall of Marriage” (Create Space 2017)

“Key Life Lessons from Martinus, the Modern Mystic” (Create Space, 2018)

“Reincarnation in a Nutshell - Why Reincarnation Is Real” (with Maria McMahon), (KDP 2019)

“Fate and Karma in a Nutshell - how to understand your fate and change it for the better” (KDP 2020)

“Life after Death in a Nutshell. What happens when we die?” (KDP 2021)

“Reinkarnation i en Nøddeskal - hvorfor reinkarnation er faktisk” BOD 219

“Skæbne og karma i en Nøddeskal” BOD 2020.

“Livet efter døden i en Nøddeskal- hvad sker der når vi dør?” BOD 2021

“The Best available Evidence for the Survival of Human Consciousness after

Permanent bodily Death”, KDP, 2021

“De bedst tilgængelige beviser for at menneskets bevidsthed overlever døden”, BOD 2021

Kogebøger:

“Glad Mad – en vegetarisk kogebog uden dikkedarer” (BOD, DK 2010)

” Platefuls of Pleasure – 44 Delicious vegetarian Recipes for the Home Cook” (Create Space, 2018)

Vandrebøger: se venligt bag i bogen

**Forfatterens websites: www.newspiritualscience.com
www.elsebyskov.com**

Indholdsfortegnelse

1. Albarracín - en af Spaniens fineste byer
2. Belchite og den spanske borgerkrig
3. I dinosaurernes fodspor
4. Sierra de Gredos - Spaniens stenhjerte
5. La Ruta de Cares - en betagende vandretur
6. Baskerlandet
7. Montfalcó - den vildeste vandrerute
8. Cáceres - en monumental by
9. Cuenca - byen der er smuk og anderledes
10. Consuegra - byen med Don Quijotes kæmper
11. Toledo - et overflødigshorn
12. Fem paradorer i Centralspanien
13. Mérida - Spaniens Rom
14. Daimiel - en enestående bronzealder labyrint
15. Las Tablas de Daimiel
16. Costa Blanca - den smukke hvide kyst
17. Costa Blanca - Tabarca og Helvedeskløften
18. Tentudía og Jeréz de los Caballeros
19. Mallorca - en 5 stjernet naturperle
20. Lanzarote - den fedeste vulkanø
21. Fuerteventura - den vindomsuste ø
22. La Palma - den smukke ø
23. Pilgrimsvandring på El Camino
24. Marrakesh - en smuttur til Marokko

Andre vandrebøger af Else Byskov

På dette kort over Spanien kan man se placeringen af byerne Málaga, Madrid, Bilbao, Cuenca, Toledo, Ciudad Real, Cáceres, Zaragoza, Logroño, Llerida, Santiago de Compostela, Santander, Alicante, Teruel og Sevilla samt Mallorca og Kanarieøerne.

Tur 1 ligger nær Teruel

Tur 2 ligger 50 km. sydvest for Zaragoza

Tur 3 ligger nær Logroño

Tur 4 ligger lige vest for Madrid

Tur 5 ligger i Picos de Europa sydvest for Santander

Tur 6 ligger i Baskerlandet mellem Bilbao og San Sebastian

Tur 7 ligger lidt nord for Llerida

Tur 10 ligger ca. 130 km. syd for Madrid

Tur 13 Mérida ligger lidt syd for Cáceres

Tur 14 og 15 ligger ved Ciudad Real

Tur 16 og 17 ligger ved Alicante

Tur 18 ligger ca. 100 km. nord for Sevilla

Indledning

Velkommen til Fod på Spanien!

Jo længere jeg bor i Spanien, jo mere begejstret er jeg. Jeg har nu boet her siden 1990 -i over 30 år - og det bliver mere og mere klart for mig, at dette land må høre til blandt verdens smukkeste. Der er så meget naturskønhed, at det er ganske forbløffende. Det skyldes nok mest, at Spanien er et meget bjergrigt land - det næst bjergrigste i Europa efter Schweiz - og at bjergkæder krydser landet på kryds og tværs. De fleste kender jo Sierra Nevada og Pyrenæerne, men hvem kender Sierra de Gredos, Sierra de Guadalupe, Sierra de Almoriz, Sierra de Contraviesa, Sierra de Segura, Sierra de Cazorla, Sierra de Guardarrama, Sierra de Cuenca, Sierra de Albarracín, La Cordillera Cantábrica, Picos de Europa, Sierra Morena og en mængde flere? Det er faktisk ikke ret kendt, og de der tror, at Spanien ikke er andet end solrige strande og billige barer, tager grueligt fejl. Dette land er spækket med kulturarv, historie, naturperler, bugter, fjorde, strande, øer og smukke landsbyer, så der er nok at opleve her til et helt liv.

Denne bog giver en smagsprøve på udflugtsmål, som vil være ukendte for de fleste. Der er tale om en samling artikler om de udflugter og vandreture, jeg har været på udenfor Andalusien. Jeg har jo skrevet 4 bøger med titlen: Fod på Andalusien, men det er klart, at jeg også har bevæget mig udenfor Andalusien.

Bogen er opdelt i 4: 1. del omhandler udflugter på fastlandet, 2. del omfatter udflugter på øerne, 3. del beretter om mine oplevelser på El Camino - den gamle pilgrimsvej i Nordspanien. Her oplevede jeg mange

usædvanlige og spændende ting. 4. del er ganske kort og omhandler en smuttur til Marokko.

Artiklerne er en blanding af vandreture og besøgsture og de er ment som en appetitvækker til dem, der gerne vil rejse rundt i Spanien og besøge kendte og ukendte steder. Nogle af vandreture er ret vilde, men bestemt spændende. Nogle af byerne er helt ukendte for danskere og andre udflugter er til kendte destinationer.

Hvem vidste f.eks. at der har levet dinosaurer i Spanien og at man kan besøge steder hvor de har gået rundt og se deres fodaftryk? Og hvem har hørt om klosteret Tentudía, hvor Jomfru María standsede dagen, så de kristne fik tid til at vinde et grueligt slag over maurerne? Og hvem kender byen Belchite, der i dag står som et monument over Den Spanske Borgerkrig? Hvem kender den sindsoprivende vandrerute Ruta de Cares i Picos de Europa og hvem har kravlet på trætrapper der er hængt udenpå lodrette klippevægge i Montfalcó? Og hvem ved at Spanien har sit helt eget Rom i byen Mérida?

Jeg kan ikke få armene ned over dette land som jeg har gjort til mit andet fædreland. Jeg besøger skam Danmark en gang om året - om sommeren - men mit hjerte tilhører Spanien.

Jeg håber at denne bog vil give læserne lyst til at udforske dette skønne land, som med garanti vil give masser af enestående oplevelser.

God fornøjelse!

Fastlandet

1. Albarracín - en af Spaniens fineste byer

Albarracín har en gevaldig borg og fine røde huse

Hvis man kører tilbage til Danmark i april eller maj og har lyst til at opleve noget nyt, så kan det varmt anbefales at tage ruten over Teruel og så overnatte i den helt specielle og smukke by Albarracín. Byen kommer ind på en flot 3. plads over Spaniens mest seværdige byer, kun overgået af Ronda og Vejer de la Frontera. Byen ligger overordentligt smukt midt i et vildt klippelandskab, og den har rødder

tilbage til kelterne. I dag fremstår Albarracín som en middelalderby med smalle gader, fine pladser, en imponerende bymur, forsvarstårne og en borg.

Hvor: Albarracín ligger 40 km. nordvest for Teruel, som ligger i det centrale Spanien, ca. 300 km. stik øst for Madrid.

Man kan godt blive træt af altid at køre den samme vej nordpå, så vi kiggede på landkortet for at se, om der ikke var et alternativ, vi kunne prøve. Vores blik faldt på vejen via Teruel, og på den måde kunne vi kigge ind i et for os ukendt hjørne af Spanien og prøve at køre nye veje. Teruel ligger en god dagsrejse væk, idet der er 670 km. fra Málaga til byen, men det er ikke længere end det fint kan klares på under 8 timer, også selv om et stykke af vejen ikke er på motorvej.

Det var egentlig Teruel vi ville se, så vi havde bestilt værelse på byens Parador. Albarracín havde vi aldrig hørt om, så det kom som lidt af en overraskelse, da vi i Paradorens reception samlede en brochure om Albarracín op. Byen ligger 40 km. nordvest for Teruel og vi besluttede straks, at vi ville besøge Albarracín næste dag. Vi ankom til Teruel om eftermiddagen og tog straks ind for at bese byen, som vist er mest kendt for at ligge i Spaniens glemte hjørne. Byens motto er "Teruel existe" (Teruel eksisterer), som om den er blevet glemt af resten af verden og gerne vil gøre opmærksom på sin eksistens. Teruel er i turistbrochurerne mest kendt for sine fine mudéjar tårne og sin smukke beliggenhed på kanten af en lodret skrænt over Turia floden. Vi gik en tur rundt i byen og syntes, at den var ganske pæn og interessant og bestemt ikke fortjente at være glemt af verden. Når det er sagt, er en eftermiddags slentretur nok til at man kan få et indtryk af byen - så meget er der heller ikke at se.

Det var derfor med ekstra meget blod på tanden, at vi drog fra Paradoren næste morgen - uden morgenmad. Den

ville vi spise i Albarracín. Vejen derhen går først over en interessant slette og følger derefter floden Guadalviars løb. Det sidste stykke langs med floden er meget smukt og vi begynder nu at få et indtryk af den enestående natur, der omgiver Albarracín. Byen ligger i en stor naturpark kaldet "Reserva de Montes Universales" og bjergene rundt om hedder Sierra de Albarracín. Denne "sierra" eller dette bjerglandskab er karakteriseret ved sin røde jord og sine "muelas" (kindtænder), som er den betegnelse man bruger til de kæmpemæssige klippepartier, der rundt omkring stikker op af jorden som enorme kindtænder. I sandhed et helt specielt landskab, som da også har været beboet siden tidernes morgen. Om dette vidner hulemalerier fundet ganske tæt på byen og som man kan se kopier af på Albarracíns museum - mere herom senere.

Her ser man en ´muela´ kindtand, lige udenfor byen

Man parkerer nedenfor byen og så er det ellers om at kridte skoene, for nu foregår al videre færdsel til fods. Biler kan overhovedet ikke køre i byen, hvis gader ofte ikke er mere end 1 m. brede. Trapper fører op til byen og så er det ellers bare om at slentre rundt og tage det hele ind. Vi ankom nok ved 9 tiden om morgenen og byen var dårligt nok vågnet. Der var mere eller mindre mennesketomt og ingen barer at se - uha - det tegnede ikke godt for vores voksende kaffetrang. Men man har vel stamina, så vi vandrede rundt i de smalle gader og op mod borgen og murene. Det hele var meget interessant og det er sjældent at se en så fuldstændig intakt middelalderby.

Byens nuværende udseende skyldes nok især de kristne konger, som smed araberne ud i 1170. Faktisk var byen kun

under arabisk herredømme i ca. 100 år, og mange bygninger blev ændret, da araberne faldt. Men inden da var der altså en keltisk bosættelse og senere kom romerne. Udenfor byen kan man se rester af romerske akvædukter, men inden for bymurene virker det hele meget middelalderagtigt. Byen var af stor strategisk betydning for de kristne konger, fordi den pga. sin beliggenhed var uindtagelig. Beliggenheden på en bjergside og de brede mure, der er bygget helt op til bjergkammen, gjorde at byen var meget eftertragtet at besidde. Så også de kristne konger kæmpede indbyrdes om herredømmet. Jo flere man var til at forsvare byen, jo bedre, så derfor var der ikke plads til meget albuerum indenfor murerne. Faktisk er gaderne så ekstremt smalle, fordi der ikke var plads til at have dem bredere. Hele byen var jo et fæstningsværk og de få flade områder, hvor det var let at bygge, skulle bruges til beboelse. Især Calle Azagra y el Portal de Molina er spændende at se. Under borgerkrigen blev adskillige huse ødelagt og man besluttede, at der nu skulle gives plads til åbne pladser og haver. Derfor kan man især i den gamle bys yderkant se køkkenhaver og huse med prydhaver. Læs mere om byen på www.albarracin.es.

Vi gik forbi en hel del hoteller og ærgrede os over, at vi ikke havde overnattet her i stedet for i Teruel, men man kan jo ikke handle ud fra en viden, man ikke har. Især hæftede vi os ved Hotel Albanuracín, som ligger lige midt i byen og indenfor bymuren. Vi kiggede på www.albanuracin.com og er hermed blevet overbevist om, at det er et godt sted. Et dobbeltværelse koster 80 €. Her vil vi bo næste gang.

Nu er klokken snart 11, og vi har vandret rundt i små to timer, og stadig ingen barer! Nu er det ved at være kritisk, så vi må spørge de lokale, hvor man kan få sin koffeinhunger stillet. Det viser sig, at der kun er ét sted: Bar Casino, som ligger i en af de smalle gader, og der iler vi nu hen. Og ganske rigtigt – her indtager alle de lokale deres morgenmad, og så kan det jo ikke blive bedre. Efter et par

kraftige "cafés con leche" ser tilværelsen atter lys ud, og med fornyet appetit på livet tager vi hen for at se på byens historiske museum.

Museet ligger ikke langt fra baren, og det er indrettet i byens gamle hospital. Et meget interessant museum, hvor det især fascinerer mig at se de gamle hospitalsstuer og de gamle latriner, som var bygget henne i bygningens ene ende, sådan at pottetømning kunne foregå direkte ned i slugten. Hospitalets bagside ligger nemlig helt hen til kanten af en slugt.

Også interessante er kopierne af hulemalerier fundet i nærliggende huler, samt andre historiske parafenalier. Et besøg på byens museum er et must. Tæt ved museet ligger det ene af de tre forsvarstårne: Torre Blanca. Vi slår lige et slag hen forbi tårnet, for herfra kan man få et fint vue ud over den helt specielle natur, der omgiver byen. Fordi byen er anlagt på en bjergside, så den var lettere at forsvare, er der ikke noget omkringliggende landbrugsland. Der er byen og så lige klods op af den ligger den vildeste natur med de imponerende "muelas" der stikker frem alle steder.

På vej hen til museet passerede vi byens herberg: Albergue de Albarracín og her kan vandrere bo for en billig pris. Uha, uha - byen ligger på en af Spaniens store langvandreruter, nemlig den der løber langs med Tajo floden. Ruten er på over 1000 km., den hedder Camino natural de Tajo eller GR 113 og starter i Albarracín, for lige her i nærheden udspringer floden og krydser hele den iberiske halvø inden den udmunder i Portugal. Tajo er den længste flod på den iberiske halvø. Men derudover er bjergene omkring byen gennemkrydset af vandrestier, hvilket nok kan muntre en vandrers op.

Se: www.comarcadelasierradealbarracin.es

Og på den måde fik vi taget hul på en for os helt ukendt del af Spanien og igen vil vores begejstring ingen ende tage. Det skal måske nok for fuldstændighedens skyld nævnes, at vi må næsten tilbage til Teruel for at komme videre nordpå.

Her tager vi N 420 og derefter N 211 imod Tarragona. Jeg lyver ikke når jeg siger, at vi på de to veje over mere end 200 km. ikke mødte mere end ti modkørende biler. Det var de mindst trafikerede veje vi har kørt på i Spanien. Så måske er der noget om, at Teruel er ved at gå i glemmebogen og næsten ingen gider tager derhen.

2. Belchite - et gribende monument over den spanske borgerkrig

Hele byen ligger i ruiner men er et gribende syn

Byen Belchite var skueplads for nogle af de værste kampe under den spanske borgerkrig, men i stedet for at genopbygge byen valgte man at lade den ligge som et monument over krigens rædsler. Det er en gribende og bevægende oplevelse at vandre igennem byen, hvis ruiner ligger tilbage som et stumt vidne om krigens meningsløshed og de menneskeliv, der gik tabt her. Hvis man ikke allerede ER pacifist, bliver man det helt sikkert ved at gå rundt

imellem murbrokkerne og tænke på de lidelser, som byen var vidne til i 1937.

Hvor: Belchite ligger i Zaragoza provinsen, 50 km. sydøst for Zaragoza og 325 km. nordøst for Madrid.

Byen Belchite var ikke i sig selv af nogen stor strategisk betydning, så det kan undre, at det lige netop blev her, at nogen af krigens værste kampe fandt sted. Når byen alligevel blev skueplads for voldsomme kampe, skyldtes det, at republikanerne ønskede at forhindre at den vigtige havneby Bilbao faldt i Francos hænder. Strategien var så, at man ville lancere et overraskelsesangreb imod Zaragoza og derved tvinge Franco til at trække sine tropper bort fra nordfronten og dermed lette presset imod Bilbao. På republikanernes vej op imod Zaragoza lå Belchite, som altså måtte erobres for at vejen til Zaragoza lå fri. Men Francos tropper var ikke sådan lige at løbe over ende, og på trods af at 80.000 republikanske soldater blev kastet ind i kampen, blev den alligevel meget hård, for selv om "de røde" var i overtal, var frankisterne langt bedre udrustet, og de havde støtte fra de moderne fly, som Hitler og Mussolini havde lånt ud til Franco.

Det er ikke munter læsning at dykke ned i øjenvidneberetninger fra den spanske borgerkrig. Det er for grumt, for udueligt og for ulige. På den lovformeligt valgte regerings side (los republicanos) kæmpede de Internationale Brigader, som var en forsamling af idealister fra hele verden, der, optændte af retfærdig harme imod fascismen, var indstillede på at give deres kræfter, sved og blod for en verden uden tyranni og diktatur.

Heriblandt var den danske idealist Leo Kari, hvis erindringsroman "Bag Spaniens bjerge" er en førstehåndsberetning om krigen. Her fortæller den kun 18-årige Leo Kari om, hvordan de frivilliges hede idealisme langsomt blev undergravet af den republikanske hærshåbløse amatørisme. Der var mangel på alt: organisation,

befalingsmænd, uniformer, mad, vand, indkvartering, tæpper, køretøjer, våben, ammunition, fly, strateger og frem for alt forstand. Krigsførelsen gik op i interne stridigheder, magtkampe, ævl, kævl og inkompetence, og i stedet for at bekæmpe fjenden, gik adskillige af de kommunister, der kæmpede på republikkens side, mere op i at bekæmpe anarkisterne end i at bekæmpe den egentlige fjende: frankisterne.

Den spanske borgerkrig er på mange måder et monument over organisatorisk uduelighed og magtmisbrug. Der var nærmest ikke noget, der fungerede, og det kan ikke undre, at det blev Francos tropper, der løb af med sejren, for de havde dog en vis form for militær uddannelse, og de blev jo som bekendt også hjulpet med våben, tropper og fly fra Tyskland og Italien. Udover Sovjetunionen var der ingen af de øvrige europæiske lande, der officielt ønskede at yde støtte til republikken - naturligvis til stor harme for de ildsjæle, der kæmpede i de Internationale Brigader.

Leo Kari var med i kampen ved Belchite og han fortæller levende om forholdene. Et planlagt natligt angreb på byen giver et gribende billede af omstændighederne og tilfældighederne ved denne krigsførelse. Planen var, at man ved midnat skulle kaste et par brandbomber ind i byens forreste huse for at antænde dem, imens man afspillede "Internationale" på en gammel grammofon. Brandbomberne bestod af et par tæpper, der i sidste øjeblik skulle overhældes med benzin og så antændes. Det var Leos job at udføre denne aktion sammen med sin ven Martin. Der gik kludder i det hele, dunken med benzin var alt for tung at bære og måtte slæbes. Inden de kom frem, blev aktionen aflyst oppefra, uden at Leo og hans ven fik besked; de slæbte sig hen til det yderste hus og fik med besvær hældt benzinen over tæpperne, fandt tændstikkerne frem og satte ild til. Da de smed en håndgranat ind i ilden, blæste granaten ilden ud, Martin blev ramt af et skud, og "Internationale" gjaldede ud over mørket på trods af, at

aktionen var afblæst. Martin døde i armene på Leo, som måtte efterlade liget af sin ven et sted i Belchites udkant.

Det må siges at være lidt af et under, at Leo Kari overlevede sin deltagelse i Den Spanske Borgerkrig. Han vendte hjem fra Spanien i oktober 1938, syg, nedbrudt og desillusioneret. Senere blev han sammen med andre spaniensfrivillige interneret i Horserød på tyskernes foranledning. Hele sit liv var Leo optændt af politik, og han spillede en vigtig rolle i dannelsen af Socialistisk Folkeparti i 1956. Det var også Leo, der engang i 1970'erne solgte det stykke jord i Thy, hvor Thylejren blev grundlagt, og hvor den ligger endnu. Leo Kari døde i 1974 for egen hånd. Han var livet igennem præget af eftervirkningerne af sin traumatiske krigsdeltagelse og led ofte af depression. I 1994 fandt Leos datter, Lenni Kari, faderens dagbogsnotater fra krigen i Det Kongelige Biblioteks håndskriftssamling, og hun redigerede senere notaterne, som udkom i bogform i 1998.